

การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา
เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
Problem-Based Learning Management in Social Studies to Develop
Learning Achievement and the Creative Problem-Solving Thinking
Skills of Mathayomsuksa 5 Students

ทิตติยา มั่นดี^{1*} , เชษฐภูมิ วรรณไพศาล^{2**} , ชรินทร์ มั่งคั่ง^{3***}
Thittiya Mundee^{1*} , Chetthapoom Wannapaisan^{2**} , Charin Mangkhang^{3***}

^{1,2,3}ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200 ประเทศไทย

^{1,2,3}Department of Social, Faculty of Education, Chiang Mai University

239 Huay Kaew Road, Suthep Sub-district, Muang District, Chiang Mai Province, 50200, Thailand

รับต้นฉบับบทความ: 4 พฤษภาคม 2561 ปรับปรุงบทความ ครั้งที่ 1: 15 ตุลาคม 2561,ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 9 มีนาคม 2562

ปรับปรุงบทความ ครั้งที่ 2: 12 มกราคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 3) เพื่อศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 35 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่า t-test ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนา

* ผู้เขียนหลัก

อีเมล: sweetz_zs_123@hotmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หัวหน้าสาขาวิชาสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (รองศาสตราจารย์ ดร. หัวหน้าภาควิชา หลักสูตรการสอนและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน รวมทั้งหมดจำนวน 8 แผน ซึ่งแผนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้ 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน มีทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.49 อยู่ในระดับดี

คำสำคัญ

การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

Abstract

The purpose of this research were 1) to develop a problem-based learning management on social problems in Thailand of Mathayomsuksa 5 Students. 2) to compare learning achievement of Mathayomsuksa 5 Students before and after learning about social problems in Thailand. 3) to develop creative problem-solving thinking skills of mathayomsuksa 5 students by using problem-based learning management. The research sample consisted of 35 students in Mathayomsuksa 5/1 students, Samakkee Vittayathan School, Muang District, Chiang Mai Province. by Cluster random sampling. The research instruments were 1) a problem-based learning plan 2) the test of learning achievement on social problems in Thailand. and 3) creative problem solving thinking test. Data were analyzed using the mean, standard deviation and t-test. The research found that 1) the problem-based learning management plan designed according to the concept of the Secretariat of the Council of Education, Ministry of Education contained 8 learning plans. The developed learning plans could improve student achievement. 2) students' s learning achievement after using the developed plans were higher than before, with the statistical significance at .05 level 3) the average value of their creative problem solving thinking skills was 3.41 and a standard deviation 0.49 which was at the "good" level.

Keywords

Problem-Based Learning, Social Studies, Creative Problem Solving Thinking Skills

บทนำ

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning หรือ PBL) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (Context) ของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากการบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นหลัก (Thamabud, 2002, 12) ซึ่งยุทธวิธีในการจัดการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อกระตุ้นจิตใจ ใฝ่ความสนใจเพื่อเรียนรู้ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งปัญหานั้นจะต้องเป็นปัญหาที่มาจากตัวนักเรียน เป็นปัญหาที่นักเรียนสนใจ ต้องการแสวงหาค้นคว้าหาคำตอบหาเหตุผลมาแก้ปัญหา หรือทำให้ปัญหานั้นชัดเจน จนมองเห็นแนวทางแก้ไข ซึ่งจะให้เกิดการเรียนรู้สามารถผสมผสานความรู้กันไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Laorearn, 2013) การจัดการเรียนการสอนรูปแบบการใช้ PBL ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ รู้จักใช้เหตุผลและวิจารณญาณในการตัดสินใจ สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาจึงได้ศึกษาติดตามผลการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ซึ่งได้ทดลองพัฒนากับครูในโรงเรียนที่จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 2 โรงเรียนพบว่า การจัดการเรียน การสอนโดย PBL เป็นรูปแบบการสอนแนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง ที่จะส่งผลให้การเรียนการสอนของครูเปลี่ยนไปเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูและนักเรียนมีความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ทำให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำงานเป็นทีม กล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น นักเรียนสามารถคิดเป็นระบบมากขึ้น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลในการตัดสินใจแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด หรือปัญหาในชีวิตประจำวัน (Office of the Basic Education Commission, Office of Educational Innovation Development, 2008, 57-65) จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศยังพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้น สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการให้เหตุผล ความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ การพัฒนาตนเองของผู้เรียน กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างแรงกระตุ้นให้กับผู้เรียน ทำให้กลุ่มผู้เรียนสามารถควบคุมแนวทางเพื่อที่จะค้นหาคำตอบด้วยตัวเองได้ ซึ่งการที่ผู้เรียนต้องหาความรู้อย่างต่อเนื่องจะทำให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (Lifelong Process) เพราะความรู้เก่าที่ผู้เรียนมีอยู่จะถูกนำมาเชื่อมโยงให้เข้ากับความรู้ใหม่ตลอดเวลาจึงทำให้ผู้เรียนเป็นคนไม่ล้าหลัง ทันเหตุการณ์ทันโลก สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลกในอนาคตได้อย่างดีที่สุด

ผู้เรียนในยุคโลกปัจจุบันยังจำเป็นต้องมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการคิดที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขององค์กรต่างๆ ในสังคม ทำให้เกิดการแข่งขันกันสูง ทุกองค์กรจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้นการพัฒนา

และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ จะทำให้นักเรียนมีเครื่องมือในการที่จะนำความรู้ ข้อมูล และสิ่งต่างๆ ที่ได้เรียนรู้มาสร้างสิ่งใหม่ที่เหมาะสมกับความต้องการและปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ Chatwattana (2014, 87-101) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการสอนอัจฉริยะเชิงสร้างสรรค์บนเว็บเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสอนอัจฉริยะเชิงสร้างสรรค์บนเว็บเพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถส่งเสริมการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนตามความสามารถทางการเรียนที่แตกต่างกัน ทั้งยังส่งเสริมพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดกระบวนการคิดที่สร้างสรรค์ในการนำไปสู่การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ได้

จากคะแนนผลการประเมินการอ่านคิด วิเคราะห์ และเขียนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557-2559 พบว่า ในปีการศึกษา 2557 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 74.62 ปี พ.ศ. 2558 พบว่า มีค่าเฉลี่ย 75.78 และ ปี พ.ศ. 2559 พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 77.58 ตามลำดับซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมยังต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดคือ ร้อยละ 80 (Samakkee Vittayathan School, Academic Affairs, 2016a, 12-15) ซึ่งอยู่ในระดับที่จะต้องปรับปรุง ทั้งนี้เพราะจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูปรากฏว่า ครูยังใช้ระบบการเรียนการสอนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเพื่อนหรือครู และไม่ค่อยกล้าตอบคำถามว่าทำไมหรือเพราะเหตุใด จึงแสดงให้เห็นว่านักเรียนขาดการแสดงความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งครูผู้สอนยังใช้วิธีการสอน แบบบรรยายและเน้นให้ผู้เรียนท่องจำประกอบกับการนำเทคนิคใหม่ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ไม่หลากหลายขาดความยืดหยุ่น ทำให้ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมของนักเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนขาดลำดับขั้นตอน จึงทำให้ผู้เรียนไม่เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงได้ศึกษาหาสาเหตุเบื้องต้น โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เมื่อภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 พบว่า นักเรียนมักไม่ค่อยสนใจ ไม่กระตือรือร้น ส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ไม่ยาก ทำให้ไม่ให้เห็นความสำคัญและไม่เห็นคุณค่า สอดคล้องกับความคิดของหัวหน้ากลุ่มสาระ และฝ่ายวิชาการของโรงเรียนกล่าวว่า ครูผู้สอนยังใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนไม่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนขาดทักษะในการคิด การค้นคว้าแสวงหาความรู้และไม่มีการเสริมสร้างทักษะในการแก้ปัญหาจากเหตุผลดังกล่าว วิธีการสอนวิชาสังคมศึกษาที่เน้นใช้การบรรยายโดยเป็นผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนจึงควรเปลี่ยนมาเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Samakkee Vittayathan School, Academic Affairs, 2016b, 25)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) มาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และนอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ทบทวนวรรณกรรม

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุความสำคัญของวิชาสังคมศึกษาไว้ว่า “กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย เวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศและสังคมโลก” (Ministry of Education, 2008, 1) ซึ่งสอดคล้องกับ Mangkhang (2017, 11-17) ได้กล่าวว่า จุดมคติของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาจึงเป็นคุณค่าขององค์ความรู้ที่รฐนนำไปใช้ในการปลูกฝังให้มีความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การเตรียมพลเมืองที่พึงประสงค์สู่สังคมโลก ดังนั้น องค์ความรู้สังคมศึกษาจึงได้ชื่อว่า “ศาสตร์พลเมืองศึกษา” (Sciences of Civic Education) ซึ่งเป็นการบูรณาการสาระความรู้ของศาสตร์ในทุกแขนงที่มีความสัมพันธ์กับการคิดและพฤติกรรมของมนุษย์และคตสรรสาระที่สำคัญเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในสังคมให้มี “พลังที่เข้มแข็งเพื่อสร้างเมืองสันติสุข” โดยผ่านกระบวนการพลเมืองศึกษา (Civic Education Approach) ทั้งในระบบการจัดการศึกษานอกระบบและการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นได้มีหลักการที่มุ่งเสริมสร้างให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยเน้นให้ “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” คือกระบวนการสร้าง “พลเมืองเข้มแข็ง” มโนทัศน์ดังกล่าวจึงใช้เป็นกรอบหลักของการจัดทำหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาที่ต้องคำนึงถึง

ตลอดเวลา ซึ่งเป็นการเน้นย้ำถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ และการปฏิรูปหลักสูตรในสถานศึกษาจะบรรลุผลได้ก็ต่อเมื่อต้องตระหนักร่วมกันว่า “ผู้เรียนสำคัญที่สุด” ในการจัดการศึกษาที่ “เน้นการพัฒนาพลเมืองเข้มแข็ง” นั่นก็คือจะต้องพัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติที่มุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่แท้จริง เกิดการเรียนรู้ที่มีความสุขโดยผ่านกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติ เต็มศักยภาพ และสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นบริบทของการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาวิชาที่ตนศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ PBL จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ และการแก้ไขปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดปัญหาที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยจะแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยเพื่อช่วยกันศึกษา อภิปรายปัญหา แล้วนำเสนอแลกเปลี่ยนความรู้ โดยนำเอาข้อมูลและประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่มาวิเคราะห์หรืออย่างสร้างสรรค์เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้จดจำความรู้ใหม่ไว้ได้นาน และรู้จักนำไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่างๆ จนสามารถแก้ไขปัญหาที่พบได้ในที่สุด และมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้นักเรียนพัฒนาการคิด การแก้ปัญหาและทักษะทางปัญญา เรียนรู้บทบาทของผู้ใหญ่โดยผ่านประสบการณ์จริง และพัฒนาโดยอิสระ เรียนรู้ตามธรรมชาติ

Ministry of Education, Office of the Education Council Secretary (2007, 6-8) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนได้และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องอธิบายถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีที่หลากหลาย

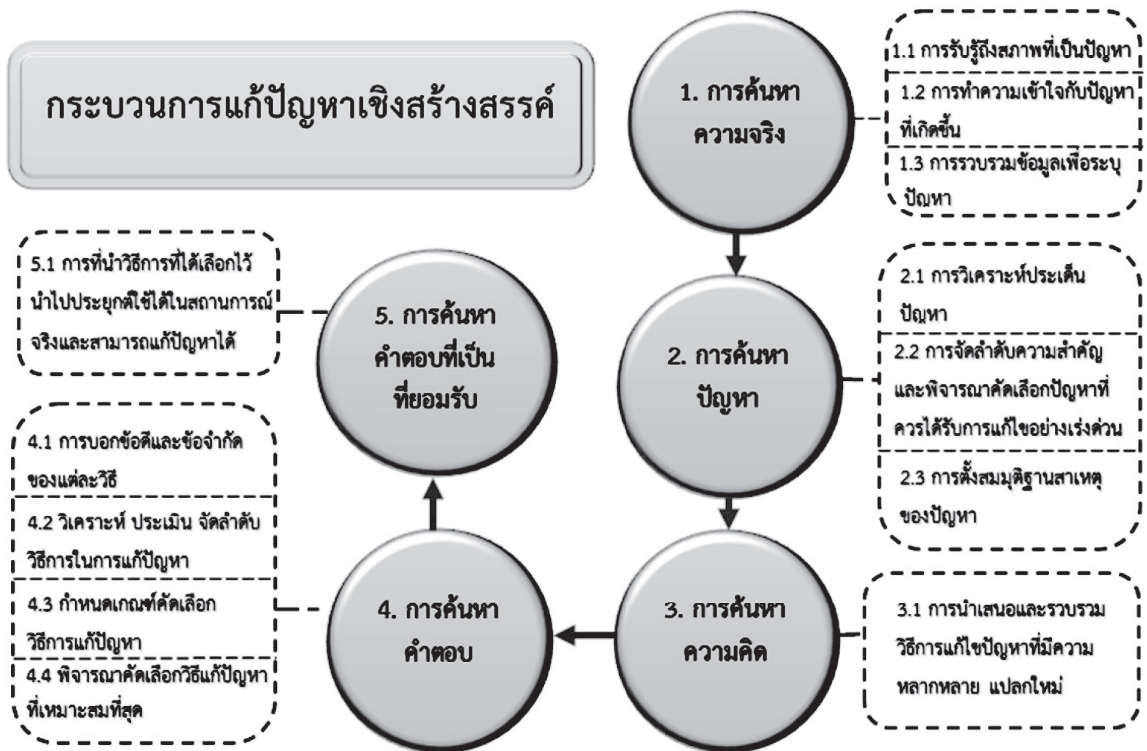
ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมมือกันอภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่า มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด เพียงพอกับการตรวจสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบสมมติฐานและแก้ปัญหา ถ้าไม่เพียงพอกลุ่มจะต้องกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนรู้เพิ่มเติม แผนการเรียนรู้ และแหล่งข้อมูลแล้วดำเนินการศึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ก่อน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตัวเองและประเมินผลงานว่า ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำเสนอข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

3. ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

Treffinger & Isaksen (2005) ได้กล่าวถึง การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (Creative Problem Solving) ซึ่งเป็นความสามารถในการแสวงหาคำตอบในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ที่จำกัดหรือการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่มีวิธีการแก้ปัญหาที่มีความแตกต่างแปลกใหม่ไปกว่าเดิม สามารถเลือกวิธีการแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ อย่างเหมาะสม สามารถแก้ไขปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีกว่าเดิม รวมถึงการมีเหตุมีผล สามารถอธิบายถึงเหตุผลและประยุกต์ใช้กระบวนการแก้ปัญหาในขั้นตอนต่างๆ ได้อย่างสมเหตุสมผล และสามารถอธิบายถึงผลกระทบจากการเลือกวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ ได้ ซึ่งทักษะความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์จึงสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้ ไม่ว่าจะผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ ผ่านเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นตามกรอบการคิดต่างๆ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมเป็นทักษะที่ใกล้ชิดผู้เรียนมาก เป็นทักษะที่จำเป็นในการกำหนดความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่โลกของการทำงานจริง เพื่อเตรียมให้ผู้เรียนที่เป็นนักแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ Guilford (1980, 167-188) กล่าวว่า กระบวนการของความคิดสร้างสรรค์และการคิดการแก้ปัญหามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและผลผลิตของความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นผลผลิตใหม่นั้น นับเป็นผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการแก้ปัญหา ด้วยเหตุนี้ในการอธิบายการประเมินผลผลิตของการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่ง Kanchanachaya (2016) ได้สรุปกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การค้นหาความจริง 2) การค้นหาปัญหา 3) การค้นหาความคิด 4) การค้นหาคำตอบ และ 5) การค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ โดยสามารถพิจารณาได้จากการสังเกต การใช้คำถาม ในขณะที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรมรายบุคคลและกลุ่มด้วยการบันทึกภาพ สังเกตพฤติกรรม และการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์พฤติกรรม ผลงาน การประเมินผลงาน โดยทำการประเมินเป็นระยะต่อเนื่องเพื่อพัฒนาการความก้าวหน้าในการแสดงออกของการปฏิบัติกิจกรรมที่แสดงถึงการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: รูปแบบกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์
ที่มา: Kanchanachaya, 2016

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอสถานการณ์เพื่อกระตุ้นความสนใจและกำหนดปัญหา (ขั้นกำหนดปัญหา)

ขั้นที่ 2 ขั้นพิจารณาข้อมูลอย่างหลากหลายเพื่อหาสาเหตุของปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ และอธิบายประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ (ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา)

ขั้นที่ 3 ขั้นนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า)

ขั้นที่ 4 ขั้นเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแล้วเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (ขั้นสังเคราะห์ความรู้)

ขั้นที่ 5 ขั้นดำเนินการแก้ปัญหาตามลำดับขั้นตอนเป็นรายกลุ่มและสรุปผลงานกลุ่ม (ขั้นสรุปและประเมินคำตอบ)

ขั้นที่ 6 ขั้นสรุปผลการแก้ปัญหาร่วมกัน จัดระบบองค์ความรู้ และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย (ขั้นนำเสนอและประเมินผลงาน)

1. พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. เรื่อง ปัญหาสังคมไทย
3. ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ภาพที่ 2: แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Experimental Research) เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนในการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 98 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/1 จำนวน 35 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่มด้วยการจับสลากมา 1 ห้องเรียนจากห้องเรียนทั้งหมด ซึ่งนักเรียนแต่ละห้องมีผลการเรียนไม่ต่างกัน เนื่องจากทางโรงเรียนได้จัดห้องเรียนคละความสามารถของนักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 ข้อ คะแนนเต็ม 40 คะแนน

2.3 แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

3. ขั้นตอนการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

3.1 ขั้วางแผน

3.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รูปแบบและการวัดผลการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

3.1.2 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่

3.1.2.1 แผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ แผนละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้ใช้เวลา 18 ชั่วโมง ได้แก่ 1) ปัญหาของสถาบันครอบครัว 2) ปัญหาของสถาบันการศึกษา 3) ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ 4) ปัญหาของสถาบันการเมืองการปกครอง 5) ปัญหาของสถาบันศาสนา 6) ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน 7) ปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม 8) ปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย และ

ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 มีค่าดัชนีความสอดคล้องโดยรวมเท่ากับ 0.82

3.1.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบจำนวน 60 ข้อ และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 โดยรวมเท่ากับ 10.62 และนำแบบทดสอบไป Tryout เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อสอบข้อที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.2-0.8 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป จำนวน 40 ข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.35-0.65 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.30-0.60 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) เท่ากับ 0.83 (Wannapaisan, 2017, 140)

3.1.2.3 แบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นกรณีศึกษา มีจำนวน 8 สถานการณ์ และมีคำถามสถานการณ์ละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ ได้แก่ 1) พ่อแม่รังแกฉัน 2) ใบประกาศที่ภาคภูมิใจ 3) บ้านเห็ดหอม 4) การเมืองเรื่องน้ำเน่า 5) ศาสนามั่วหมอง 6) พฤติกรรมเลียนแบบสื่อ 7) ตัดเท้าไหนก็ไม่พอ 8) สูตรลับน้ำสีทองที่น้ำกลั้ว และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมเท่ากับ 0.80 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha-Coefficient) มีค่าระหว่าง 0.83-0.91 (Wannapaisan, 2017, 140)

3.2 **ขั้นก่อนทดลอง** ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง ปัญหาสังคมไทย เพื่อวัดความรู้พื้นฐานและเก็บผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนไปเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

3.3 **ขั้นทดลอง** ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ได้แก่ 1) ปัญหาของสถาบันครอบครัว 2) ปัญหาของสถาบันการศึกษา 3) ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ 4) ปัญหาของสถาบันการเมืองการปกครอง 5) ปัญหาของสถาบันศาสนา 6) ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน 7) ปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 8) ปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย โดยจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามแนวคิดของ Ministry of Education, Office of the Education Council Secretary (2007, 7) มีขั้นตอนดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน

หลังการจัดการเรียนรู้ของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยนำแบบวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ไปให้ผู้เรียนทำเพื่อวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

3.4 **ขั้นหลังทดลอง** ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Post-test) ให้ผู้เรียนทำแล้วนำผลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ

4. **การวิเคราะห์ข้อมูล** การวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านการค้นหาความจริง 2) ด้านการค้นหาคำตอบ 3) ด้านการค้นหาคำตอบ 4) ด้านการค้นหาคำตอบ และ 5) ด้านการค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ (Kanchanachaya, 2016) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน และค่า t -test โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ และใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยการวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้ (Srisa-ard, 2013, 120-127)

ระดับคะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย

4	สามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดและมีวิธีคิดที่หลากหลาย มีความชัดเจนถูกต้อง ครบถ้วน และตรงตามประเด็น (ดีเยี่ยม)
3	สามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดและมีวิธีคิดที่หลากหลาย มีความชัดเจนและถูกต้อง (ดี)
2	สามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนดแต่ใช้วิธีการเดียวไม่หลากหลาย ซึ่งค่อนข้างชัดเจนถูกต้อง (พอใช้)
1	ไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่กำหนด หรือปฏิบัติยังไม่ชัดเจน ถูกต้อง หรือไม่ตรงตามประเด็น (ปรับปรุง)

ค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การแปลความหมาย

3.51-4.00	นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับดีเยี่ยม
2.51-3.50	นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับดี
1.51-2.50	นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับพอใช้
1.00-1.50	นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในระดับควรปรับปรุง

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 8 แผนการเรียนรู้ นำไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยผ่านผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ในภาพรวมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แผนการจัดการการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการเรียนรู้ รวม 18 ชั่วโมง เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง ปัญหาสังคมไทย โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดสถานการณ์ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้ รวมไปถึง

ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยมีกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.82 หมายความว่าค่าความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

ตารางที่ 1

แสดงรายละเอียดแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	หน่วยการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้	ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้	เวลา/ชั่วโมง
1	การจัดการเรียนรู้	- ทดสอบก่อนเรียน		1
	เรื่อง ปัญหา	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ปัญหาของสถาบันครอบครัว	1) ขั้นกำหนดปัญหา	2
	สังคมไทย	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ปัญหาของสถาบันการศึกษา	2) ขั้นทำความเข้าใจกับปัญหา	2
		แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ปัญหาของสถานศึกษา	3) ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า	2
		แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ปัญหาของสถาบันการเมืองการปกครอง	4) ขั้นสังเคราะห์ความรู้	2
		แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ปัญหาของสถาบันศาสนา	5) ขั้นสรุปและประเมินค่า	2
		แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน	6) ขั้นนำเสนอ	2
		แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง ปัญหาของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		2
		แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง ปัญหาอาชญากรรมในสังคมไทย		2
		- ทดสอบหลังเรียน		1
รวม				18

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 2

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

การทดสอบ	<i>n</i>	$\bar{X}$	SD	$\bar{d}$	SD _d	<i>t</i>
ก่อนเรียน	35	13.54	2.72	13.49	3.78	21.13
หลังเรียน	35	27.03	2.81			

**p* < .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 13.54 คะแนนทดสอบหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 27.03 มีค่าเฉลี่ยของผลต่างเท่ากับ 13.49 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ตารางที่ 3

แสดงผลวิเคราะห์การวัดระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

สถานการณ์ปัญหาตาม แผนการจัดการเรียนรู้	การวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามเกณฑ์ กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน										ภาพรวม		ลำดับ ที่
	ด้านการ ค้นหาความ จริง		ด้านการ ค้นหา ปัญหา		ด้านการ ค้นหา ความคิด		ด้านการ ค้นหา คำตอบ		ด้านการค้นหา คำตอบ ที่เป็นที่ยอมรับ				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1: ปัญหาของสถาบันครอบครัว เรื่อง พ่อแม่ร้างแกจัน	3.34	0.48	3.20	0.41	3.40	0.50	3.80	0.41	3.46	0.51	3.44	0.50	3
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2: ปัญหาของสถาบันการศึกษา เรื่อง ใบประกาศที่ภาคภูมิใจ	3.20	0.41	3.00	0.00	3.80	0.41	3.40	0.50	3.60	0.50	3.40	0.49	6

ตารางที่ 3

แสดงผลวิเคราะห์การวัดระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ต่อ)

สถานการณ์ปัญหาตาม แผนการจัดการเรียนรู้	การวัดทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ตามเกณฑ์ กระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ 5 ขั้นตอน										ภาพรวม		ลำดับ ที่
	ด้านการ ค้นหาความ จริง		ด้านการ ค้นหา ปัญหา		ด้านการ ค้นหา ความคิด		ด้านการ ค้นหา คำตอบ		ด้านการค้นหา คำตอบ ที่เป็นที่ยอมรับ				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3: ปัญหาของสถาบันเศรษฐกิจ เรื่อง บ้านเห็ดหอม	3.20	0.41	3.00	0.00	3.80	0.41	3.20	0.41	3.20	0.41	3.28	0.45	8
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4: ปัญหาของสถาบันการเมือง การปกครอง เรื่อง การเมือง เรื่องน้ำเน่า	3.40	0.50	3.20	0.41	3.80	0.41	3.40	0.50	3.43	0.50	3.45	0.50	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5: ปัญหาของสถาบันศาสนา เรื่อง ศาสนามั่วหมอง	3.37	0.49	3.20	0.41	3.77	0.43	3.20	0.41	3.00	0.00	3.32	0.47	7
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6: ปัญหาของสถาบันสื่อมวลชน เรื่อง พฤติกรรมเลียนแบบสื่อ	3.43	0.50	3.00	0.00	3.80	0.41	3.40	0.50	3.40	0.50	3.41	0.49	5
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7: ปัญหาของ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เรื่อง ตัด เท้าให้รักไม่พอ	3.60	0.50	3.20	0.41	3.80	0.41	3.40	0.50	3.60	0.50	3.52	0.50	1
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8: ปัญหาอาชญากรรมใน สังคมไทย เรื่อง สุนัขลับน้ำ สี ทองที่น่ากลัว	3.49	0.51	3.20	0.41	3.46	0.51	3.23	0.43	3.80	0.41	3.42	0.49	4
ค่าเฉลี่ยรวม	3.36	0.47	3.13	0.26	3.70	0.44	3.38	0.46	3.44	0.42	3.41	0.49	
ระดับทักษะการคิด แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ในภาพรวม	ดี		ดี		ดีเยี่ยม		ดี		ดี		ดี		
ลำดับที่	4		5		1		3		2				

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.41, SD = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์เป็นลำดับ ที่หนึ่ง คือ ความสามารถในการค้นหาความคิด อยู่ในเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ($\bar{X}$ = 3.70, SD = 0.44) ลำดับที่สอง คือ ความสามารถในการค้นหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ($\bar{X}$ = 3.44, SD = 0.42) ลำดับที่สาม คือ ความสามารถในการค้นหาคำตอบ อยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}$ = 3.38, SD = 0.46) ลำดับที่สี่ คือ ความสามารถในการค้นหาความจริง อยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}$ = 3.36, SD = 0.47) และลำดับที่ห้า คือ ความสามารถในการค้นหาปัญหา อยู่ในเกณฑ์ดี ($\bar{X}$ = 3.13, SD = 0.26)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดขั้นตอนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนกำหนดปัญหา 2) ขั้นตอนทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ขั้นตอนดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) ขั้นตอนสังเคราะห์ความรู้ 5) ขั้นตอนสรุปและประเมินค่าคำตอบ 6) ขั้นตอนนำเสนอและประเมินผลงาน ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ได้ฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานที่จัดขึ้นเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานกลุ่ม การแสดงความคิดเห็น และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตลอดจนทักษะการสื่อสารที่ถือว่า มีความจำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก และใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะเป็นผู้แก้ปัญหาโดยมีการแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งได้รับความรู้ในวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Makmee (2011) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ดีมากที่สุดวิธีหนึ่ง คือ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และคิดอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนได้ลงมือปฏิบัติมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสออกไปแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งทรัพยากรเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในส่วนของผู้สอนก็จะลดบทบาทของการเป็นผู้ควบคุมในชั้นเรียนลง แต่ในทางกลับกันผู้เรียนจะมีอำนาจในการจัดการควบคุมตนเอง ส่วนจะหาความรู้ใหม่ได้มากหรือน้อยเพียงใดก็แล้วแต่ความประสงค์ของผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนเป็นฝ่ายรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง การที่ผู้เรียนต้องหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้การเรียนรู้เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (Lifelong Process) เพราะความรู้เก่าที่ผู้เรียนมีอยู่แล้วจะถูกนำมาเชื่อมโยงให้เข้ากับความรู้ใหม่ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้เรียนเป็นคนไม่ล้าหลัง ทันเหตุการณ์ ทันโลก สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมโลกในอนาคตได้อย่างดีที่สุด

2. การเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถพัฒนา ผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการ ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบปัญหาค้นคว้าด้วยตนเอง ประเมินวิธีการปัญหา เพื่อเลือกแนวทางที่เป็นวิธีแก้ปัญหา ที่ดีที่สุดส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ได้รับการพัฒนาทักษะในการคิด ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำ และใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเป็น ผู้แก้ปัญหาโดยมีการแสวงหาข้อมูลใหม่ๆ ด้วยตนเอง รวมทั้งได้รับความรู้ในวิชาที่ตนศึกษาไปพร้อมกัน ด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและ การแก้ไขปัญหาเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thanwiset (2018) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยการเรียนรู้และพลังงานและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้และพลังงานหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการทำงานกับปัญหา โดยผู้เรียนเป็นผู้สืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยวิธีการต่างๆ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้น ได้อย่างชัดเจนผู้เรียนดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ หาคำตอบร่วมกันเป็นทีม ทำให้ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการวิจัยพบว่า ระดับทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้มี ผลมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ และคำตอบ ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น โดยแบ่งนักเรียน ออกเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ตามขั้นตอนกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ อย่างอิสระตามเวลาที่กำหนด และคำตอบของแต่ละคนจะได้รับการยอมรับทำให้นักเรียนทุกคนกล้าแสดง ความคิดเห็น และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอน เต็มไปด้วยความสนุกสนานและเป็นกันเอง เมื่อนักเรียนได้รับการฝึกให้คิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบและมีบรรยากาศเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดแรงงูใจในการคิดซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านความคิด แก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับแนวความคิดของ Khammani (2018) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นหลักการจัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiboonat (2015) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป

การวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1) ผลการพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาสังคมไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ตามแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ สามารถจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานรวมทั้งหมดจำนวน 8 แผนการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดสถานการณ์ ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงานซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนได้ รวมไปถึงช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยมีกระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.82. 2) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 5) นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาสังคมไทย มีค่าเฉลี่ยระดับการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์โดยรวม เท่ากับ 3.44 อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เท่ากับ 0.49

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหา และกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.2 การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเป็นนักแก้ปัญหาโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ วิทยของนักเรียน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนทุกระดับชั้น

References

- Chatwattana, P. (2014). Web creative intelligent tutoring model to develop creative problem solving skill and learning achievement. **FEU Academic Review**. 8(2), 87-101. [in Thai]
- Guiford, J. P. (1980). **Traits of creativity**. Harmondsworth Middiessx: Penguin Book.
- Kanchanachaya, N. (2016). Creative problem solving process instructional management. **Academic Journal Suan Dusit Graduate School**. 12(3), 207-224. [in Thai]
- Khammani, T. (2018). **The science of teaching knowledge for organizing effective learning processes**. (22th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]
- Laorearndi, W. (2013). **Thinking skills instructional models and strategies**. (10th ed.). Nakhon Pathom: Silpakorn University, Sanam Chan Palace Campus. [in Thai]
- Makmee, P. (2011). Problem-based Learning. **EAU Heritage Journal**. 1(1), 7-14. [in Thai]
- Mangkhang, C. (2017). **Ideology: Social studies curriculum for all**. (3rd ed.). Bangkok: Printing of Chulalongkorn University. [in Thai]
- Ministry of Education. (2008). **Core Curriculum for Basic Education BE 2551**. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Ministry of Education, Office of the Education Council Secretary. (2007). **The approach to learner-centered learning is important: Problem-based learning management**. Bangkok: The Agricultural Cooperative Assembly of Thailand Limited. [in Thai]
- Office of the Basic Education, Commission Office of Educational Innovation Development. (2008). **1 year, drive the idea to the classroom**. Bangkok: Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Samakkee Vittayathan School, Academic Affairs. (2016a). **Record of meetings of learning area of social studies, religion and culture: Analysis of social studies, religion and culture of mathayom suksa 5 students**, Samakkee Vittayathan School. [Mimeographed]. Chiang Mai: Samakkee Vittayathan School. [in Thai]
- Samakkee Vittayathan School, Academic Affairs. (2016b). **Report of assessment, reading, analytical and writing assessment of mathayom suksa 1 students - mathayom suksa 6 students**. Chiang Mai: Samakkee Vittayathan School. [in Thai]
- Srisa-ard, B. (2013). **Statistical methods for research**. (Vol.1). (5th ed.). Bangkok: Suviriyasarn. [in Thai]
- Thamabud, M. (2002). Learning quality development using PBL (Problem Based Learning). **Academic Journals**. 5(2), 11-17. [in Thai]

- Thanwiset, N. (2018). A Study of learning achievement on work and energy learning unit and problem solving ability for grade 10 students using Problem Based Learning (PBL). **Academic Services Journal, Prince of Songkla University**. 29(2), 43-50. [in Thai]
- Treffinger, D. & Isaksen, S. (2005). Creative problem solving: The history, development & implications for gifted education & talent development. **Gifted Child Quarterly**. 49(4), 342.
- Wannapaipan, C. (2017). **Research methodology for social studies: Principles and applications**. Chiang Mai: krongchang Printing. [in Thai]
- Wiboonat, T. (2015). Comparisons of creative problem solving and learning achievement of Mattayomsueksa 5 students who learned using the Problem-Based Learning with Project-Based Learning and Conventional Learning Approaches. **Journal of Education, Mahasarakham University**. 9(3), 43-53. [in Thai]